

SIA „SRV Terbelat”
Reģ. Nr.4000326444
Vienības gatve 87a,
Rīgā, LV - 1004

(...)

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem
līguma noteikumiem

2006.gada 23.maijā

Nr.15 -lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2006.gada 24.martā saņemta (...) (turpmāk – *Patērētājs*) 2006.gada 23.marta sūdzība (turpmāk- *Sūdzība*), kurā *PTAC* lūgts izvērtēt *Patērētāja* un SIA „SRV Terbelat” starpā 2003.gada 29.septembrī noslēgtā līguma par būvdarbiem (turpmāk – *Līgums*) atbilstību *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā* (turpmāk – *PTAL*) iekļautajam regulējumam, kā arī izteikt SIA „SRV Terbelat” saistošus norādījumus attiecībā uz *Patērētāja* 2005.gada 21.jūnija prasības pieteikumā minēto prasību izpildi.

No lietas materiāliem izriet:

1. 2003.gada 29.septembrī *Patērētāja* un SIA „SRV Terbelat” starpā tika noslēgts *Līgums*, ar kuru SIA „Terbelat” uzņēmās izstrādāt dzīvokļa (...) būvprojektu un veikt būvdarbus (*Līguma* 1.punkts);
2. (...)
3. (...)
4. (...)
5. (...)
6. Sakarā ar *Patērētāja Sūdzību PTAC* 2006.gada 28.marta vēstulē Nr. 8 – 05/2107 – N – 421 pieprasīja un 2006.gada 10.aprīlī saņēma 2006.gada 6.aprīļa SIA „SRV Terbelat” paskaidrojumu Nr.03 – 25. Paskaidrojumā norādīts, ka SIA „SRV Terbelat” nav pārkāpusi *Līgumā* noteikto kārtību un termiņus attiecībā uz trūkumu novēršanu un ka *Līguma* 8. un 12.punkts ir uzskatāmi par atbilstošiem *PTAL* iekļautajiem noteikumiem. Vēstulē norādīts, ka puses pirms *Līguma* noslēgšanas apsprieda *Līguma* noteikumus un *Patērētājam* bija iespējams ietekmēt līguma noteikumus, ko varot apliecināt (...). Tāpat arī paskaidrots, ka SIA „SRV Terbelat” nav pieļāvusi *Noteikumu* 12.punkta pārkāpumu, jo, slēdzot *Līgumu*, puses vienojās, ka trūkumi ir novēršami mēneša laikā pēc garantijas termiņa beigām (*Līguma* 8.punkts). Tādējādi norādīts, ka, pretēji *Patērētāja* viedoklim, pušu starpā pastāv vienošanās par citu termiņu, kurā trūkumi ir novēršami. Līdz ar to SIA „SRV Terbelat” nav saistošs

Noteikumu 12.punktā noteiktais septiņu dienu termiņš. Vienlaikus SIA „SRV Terbelat” norādījusi, ka viena no pazīmēm, lai atzītu līguma noteikumu par netaisnīgu ir tā, ka līguma noteikums nav apspriests. Savukārt konkrētajā gadījumā puses *Līguma* noteikumus ir savstarpēji apspriedušas - *Patērētājam* ir bijis iespējams ietekmēt *Līguma* noteikumus, ko varot apliecināt (...);

7. Ņemot vērā iepriekš minēto, *PTAC* 2006.gada 26.aprīļa vēstulē Nr.8 – 05/2808 – N – 421 SIA „SRV Terbelat” lūdza sniegt detalizētāku informāciju un pierādījumus par *Līguma* noteikumu apspriešanas faktu. Līdz šim t.i., - 2006.gada 23.maijam *PTAC* šādi pierādījumi nav iesniegti.

(...)

Sakarā ar *Sūdzībā* izteikto lūgumu un saskaņā ar *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktā noteiktajām *PTAC* tiesībām, *PTAC* ir veicis *Līguma* izvērtēšanu savas kompetences robežās:

Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem „*patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi*”. Savukārt saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu „*ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem*”. *PTAL* 6.panta ceturtajā daļā noteikts, ka „*novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus*”.

Lai arī līgumus *Patērētājs* ir parakstījis, tomēr *PTAL* ir paredzēti izņēmumi no vispārējiem līgumu noslēgšanas noteikumiem: ka līguma netaisnīgs noteikums var tikt atcelts, ja tas nav ticis apspriests. Tikai līguma parakstīšana no patērētāja puses un informētība par līguma saturu nav uzskatāma par apspriešanu. Lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, ir jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā noteiktais. *PTAL* 6.panta septītā daļa nosaka, ka „*ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt*”. Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* (turpmāk – *APL*) 161.panta pirmās daļas noteikumiem administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumi ir atzīstami par pierādījumiem tikai tad, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Kā jau *PTAC* iepriekš konstatēja, tad SIA „SRV Terbelat” nav iesniegusi pierādījumus papildus paskaidrojumā minētajam, lai arī *PTAC* 2006.gada 26.aprīļa vēstulē Nr.8 – 05/2808 – N – 421 lūdza tos iesniegt un konkrētāk norādīt.

PTAC secina, ka SIA „SRV Terbelat” nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu *Līguma* noteikumu apspriešanas faktu, kā arī to, ka *Patērētājs* nav norādījis, ka piekritis visiem *Līguma* noteikumiem. Tātad *Līguma* noteikumi ir uzskatāmi par neapspriestiem un uz *Līguma* noteikumiem ir attiecināmi *PTAL* 6.panta noteikumi.

Pie tam, *PTAL* 6.panta sestajā daļā noteikts: „*ja ir apspriesti atsevišķi līguma noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi*”.

Līguma 8.punkts nosaka, ka „Garantijas laiks ir divi gadi. Darbuzņēmēja pienākums ir pabeigt garantijas remontdarbus viena mēneša laikā pēc garantijas termiņa beigām”.

PTAC norāda, ka PTAL 16.panta pirmās daļas noteikumi paredz, ka garantija ir ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja apliecinājums, ka prece vai pakalpojums, vai to sastāvdaļa noteiktu laiku saglabās lietošanas īpašības, drošumu un izpildījumu un ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs uzņemas papildu saistības, kas nav paredzētas šajā likumā un citos normatīvajos aktos. Tāpat arī saskaņā ar PTAL 16.panta otrās daļas noteikumiem garantijā jānorāda, ka patērētājam ir noteiktas tiesības saskaņā ar normatīvajiem aktiem un ka garantija šīs tiesības neietekmē. Līdz ar to Patērētājs ir tiesīgs izvirzīt visas PTAL 29.pantā noteiktās prasības divu gadu termiņā no pakalpojuma saņemšanas brīža. Saskaņā ar PTAL 16.panta piektās daļas noteikumiem vārda “garantija” vai cita līdzīga nozīmes vārda lietošana ir aizliegta, ja tas neatbilst šā panta pirmās un otrās daļas noteikumiem. Tā kā konkrētajā Līgumā iepriekš minētais nosacījums nav norādīts, kā arī no lietas apstākļiem neizriet, ka SIA „SRV Terabalt” ir uzņēmusies kādas papildus saistības papildus PTAL noteiktajam, tad uzskatāms, ka Līguma 8.apakšpunktā noteiktais termins „garantija” ir pretrunā ar PTAL 16.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem, un līdz ar to šāda termina lietošana ir aizliegta.

PTAC norāda, ka līgumslēdzējpusēm līgumā ir jāparedz vienlīdzīgas tiesības, kas izriet no pušu tiesiskās vienlīdzības principa. Šis princips ietver arī nosacījumu, ka pakalpojuma sniedzējs nedrīkst ierobežot patērētāja normatīvajos aktos noteiktās tiesības (PTAL 5.panta otrās daļas 4. un 5.punkts). Noteikumu 12.punkts paredz, ka „Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs piekrīt izpildīt patērētāja prasību vai rakstiski vienojas par alternatīvu prasības izpildes veidu, tad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojumu sniedzējs rakstiski informē patērētāju par attiecīgās prasības izpildes datumu. Prasība izpildāma septiņu darbdienu laikā pēc prasījuma pieteikuma saņemšanas, ja puses rakstiski nav vienojušās par citu termiņu”. No Līguma 8.apakšpunkta izriet, ka remontdarbi var tikt pabeigti viena mēneša laikā pēc garantijas (t.i., šā Līguma izpratnē – divu gadu) termiņa beigām. Tādējādi PTAC secina, ka šādā veidā tiek ierobežotas Patērētāja likumīgās tiesības, kas noteiktas Noteikumu 12.punktā un līdz ar to saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 1.punkta noteikumiem Līguma 8.punkta noteikums, kas paredz, ka „Darbuzņēmēja pienākums ir pabeigt garantijas remontdarbus viena mēneša laikā pēc garantijas termiņa beigām”, tā kā tas nav ar Patērētāju apspriests, ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

Līguma 12.punkts nosaka, ka „Visus strīdus jautājumus sakarā ar šo līgumu puses mēģina atrisināt mierizlīguma ceļā. Visi strīdus jautājumi, domstarpības un prasījumi, kas izriet no šī līguma vai saistībā ar šo līgumu vai sakarā ar šī līguma noteikumu pārkāpumu, izbeigšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu tiek risināti arbitrāžas ceļā saskaņā ar Starptautiskās Tirdzniecības palātas Arbitrāžas institūta nolikumu par vienkāršoto arbitrāžas tiesvedību. Arbitrāžas vieta ir Rīga (Latvija). Arbitrāžas tiesas nolēmums ir galīgs un abām pusēm saistošs”.

PTAL mērķis paredz papildus aizsardzību personām, kas atbilst PTAL 1.panta 3.punktā noteiktajai “patērētāja” definīcijai ņemot vērā to, ka patērētājs kā “vājākā līgumslēdzējpusē” var nebūt informēts par šķīrējtiesas procesu, tā izmaksām, kā arī to, ka šķīrējtiesas spriedums nav pārsūdzams.

Tā kā *Līguma* 12.punkts paredz strīdu starp pusēm izskatīšanu tikai šķīrējtiesā (Starptautiskās Tirdzniecības palātas šķīrējtiesā), tad saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktu vērtējami kā netaisnīgi līguma noteikumi, jo šie noteikumi rada situāciju, ka patērētājam tiek izslēgtas tiesības vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Vienlaikus jānorāda, ka arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2006.gada 7.marta spriedumā lietā Nr.C30519003 SKA – 59 ir atzinis, ka līguma noteikums, kas paredz strīdu starp patērētāju un pakalpojuma sniedzēju izskatīšanu tikai šķīrējtiesā, ir atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu.

(...)

Ņemot vērā iepriekš minēto, saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2. punktu, 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta pirmo daļu, 6.panta trešās daļas 1., un 7.punktu, piekto un septīto daļu un pamatojoties uz *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punktu un astotās daļas 1.punktu, desmito daļu, *APL* 161.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 2004.gada 26.oktobra noteikumu Nr.889 “*Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums*” 7.4. un 4.11.apakšpunkta noteikumiem, *PTAC*

uzdod SIA „SRV Terbelat”:

- 1) pārtraukt pildīt šajā administratīvajā aktā konstatētos netaisnīgos *Līguma* 8.punkta noteikums, kas paredz, ka „*Darbuņēmēja pienākums ir pabeigt garantijas remontdarbus viena mēneša laikā pēc garantijas termiņa beigām*”, kā arī *Līguma* 12.punkta noteikumus ar *Patērētāju* noslēgtajā *Līgumā*;
- 2) **mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas** grozīt šāda paša satura noteikumus patērētājiem piedāvātos līguma projektos;
- 3) sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi pirms administratīvā akta lemjošajā daļā noteiktā izpildes termiņa beigām atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem.

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu *PTAC*.

Direktore (paraksts)
(zīmogs)

B. Vītoliņa

(...)

IZRAKSTS PAREIZS